Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening 2013-222
d.d. 12 juli 2013
(mr. C.E. du Perron, voorzitter, mr. W.F.C. Baars en mr. A.P. Luitingh, leden, en mevrouw mr. M. Nijland, secretaris)

Samenvatting

Consument stelt onder meer dat de bank een intransparant hypotheekrentetarief op de hypothecaire geldlening hanteerde door op lokaal niveau hogere rentetarieven te hanteren, dan op nationaal niveau. De Commissie is van oordeel dat uit de stukken en het hetgeen ter zitting is behandeld onvoldoende bewijs valt te putten voor de stelling van Consument. Daardoor kan in het midden blijven of de bank mocht afwijken van het landelijke tarief. Daarnaast heeft Consument zich op het standpunt gesteld dat de bank sluipenderwijs een opslag in het hypotheekrentetarief heeft opgenomen. De Commissie is van oordeel dat onzekerheid over de exacte ontwikkeling van de halfjaarlijkse termijnen inherent is aan het gekozen renteregime. Daar staat tegenover de vrijheid van Consument elk half jaar over te stappen op een ander renteregime of naar een andere geldverstrekker. Onder voormelde omstandigheden kan niet gezegd worden dat de bank heeft gehandeld buiten de grenzen van de krachtens de overeenkomst in acht te nemen redelijkheid en billijkheid. De vordering wordt afgewezen.

Consument,

en

de coöperatie coöperatieve Rabobank Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest, gevestigd te Leiden, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het verzoek tot geschilbeslechting, ontvangen d.d. 4 april 2012;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene;
- de ter zitting door gemachtigde van Consument overgelegde pleitnota; en
- de brief van Aangeslotene van 25 februari 2013 waarin zij op verzoek van de Commissie inzicht verschaft in het renteniveau van de 6-maanden repeterend vaste rente op lokaal niveau in vergelijking tot het nationaal niveau over de onderwerpelijke periodes. En een verklaring voor de door Consument gestelde renteverschillen tussen haar en haar zus; en
- de reactie daarop van Consument van 9 maart 2013.

De Commissie stelt vast dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot oplossing van het geschil heeft geleid en dat partijen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op vrijdag 8 februari 2013 en zijn aldaar verschenen.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

2.1. In 24 april 2000 heeft Consument tezamen met haar partner een aflossingsvrije hypothecaire geldlening bij Aangeslotene afgesloten.

2.2. De geldlening had een rentevastperiode van een jaar. In verband met het aflopen van de rentevastperiode heeft medio 2001 een gesprek tussen Consument, haar partner en Aangeslotene plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit gesprek heeft Consument tezamen met haar partner gekozen voor een rentetype waarbij de rente elke 6-maanden door Aangeslotene kon worden gewijzigd, het zogenaamde rentetype '6- maanden repeterend vast'.

2.3. Aangeslotene heeft elk half jaar, een maand voor het verstrijken van de rentevastperiode, een renteverlengingsvoorstel naar Consument verzonden. In het aanbod wordt een indicatief en een definitief tarief aangeboden. Indien de klant kiest voor het indicatief tarief, dan wordt het nieuwe rentepercentage pas vastgesteld op de rentewijzigingsdatum. Dit rentepercentage kan hoger of lager zijn dan het vermelde indicatieve tarief in de verlengingsbrief. Indien de klant kiest voor het definitief tarief, dan wordt dit definitieve tarief het nieuwe rentepercentage. Bij een lagere of hogere marktrente op de rentewijzigingsdatum wordt het rentepercentage niet meer aangepast. Het rentepercentage van het definitief tarief is 0,2% hoger dan het indicatieve tarief. Met deze opslag wordt het renterisico voor de bank afgedekt. Maakt de klant geen keuze, dan wordt op de verlengingsdatum de rente volgens het indicatieve tarief opnieuw vastgezet. Consument heeft nooit gekozen voor het definitieve tarief en daarom is de rente altijd volgens het indicatieve tarief vastgezet.

2.4. Vanaf 1 februari 2010 geldt een variabel rentetarief op de geldlening.

2.5. Op de lening zijn van toepassing de Algemene voorwaarden voor particuliere geldleningen van de Rabobank 1999 (hierna: de Voorwaarden) alsmede de Algemene Bankvoorwaarden.
In artikel 16 b. van de Voorwaarden is het volgende opgenomen:
"De bank zal de rente vaststellen op grond van een door haar te bepalen basisrente. De rente zal worden verhoogd met de door de bank vast te stellen opslagen."

3. Geschil

3.1. Consument vordert dat Aangeslotene wordt veroordeeld tot het met terugwerkende kracht hanteren van het variabele rentetarief op de hypothecaire geldlening over de periode van 1 januari 2009 tot en met 1 juli 2010. Het bedrag aan

te veel betaalde rente dient Aangeslotene aan Consument te vergoeden. Een en ander te vermeerderen met wettelijke rente.

3.2. Aan deze vordering legt Consument – zo verstaat de Commissie – ten grondslag dat Aangeslotene toerekenbaar tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen jegens Consument door een volstrekt intransparant rentetarief op de hypothecaire geldlening te hanteren. Ten eerste was het rentetarief hoger dan het tarief dat Aangeslotene op nationaal niveau voor leningen met hetzelfde rentetype hanteerde. Ten tweede heeft Aangeslotene vanaf mei 2006 sluipenderwijs een extra opslag in het tarief opgenomen. Consument is in dat kader nooit gewezen op artikel 16 b van de Voorwaarden. En ten derde liet het tarief zich niet rijmen met het tarief dat aan de zus van Consument in rekening werd gebracht, die voor hetzelfde rentetype had gekozen.
Daarnaast heeft Aangeslotene gedurende de procedure onjuiste historische renteoverzichten overgelegd. Ook is Consument nooit uitgenodigd voor een evaluatiegesprek, terwijl partijen dit ten tijde van het aangaan van de hypothecaire geldlening wel waren overeengekomen.

3.3. Aangeslotene heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

4.1. De Commissie stelt vast dat een van de klachten van Consument erop neerkomt dat Aangeslotene een intransparant hypotheekrentetarief op de hypothecaire geldlening hanteerde door op lokaal niveau hogere rentetarieven te hanteren, dan op nationaal niveau. Het hogere rentetarief dat Aangeslotene hanteerde liet zich bovendien niet rijmen met het rentetarief dat Aangeslotene aan de zus van Consument, die voor hetzelfde rentetype had gekozen, in rekening bracht.

4.2. De Commissie stelt voorop dat op grond van art. 150 van het Wetboek van burgerlijke Rechtsvordering, dat naar analogie kan worden toegepast in een procedure bij de Commissie, het aan Consument is om de feiten die aan zijn vordering ten grondslag liggen te stellen en – bij gemotiveerde betwisting door Aangeslotene – te bewijzen.

4.3. Aangeslotene betwist de stellingen van Consument uitdrukkelijk en heeft hiertoe renteoverzichten overgelegd waaruit blijkt dat haar lokale tarieven voor het rentetype 6-maanden repeterend vast, gedurende de hier relevante periodes gelijk waren aan haar nationale tarieven. Daarnaast heeft zij de aan Consument en haar zus in rekening gebrachte rentetarieven gedurende de looptijd van het gehanteerde rentetype met elkaar vergeleken. Uit het overzicht blijkt dat aan Consument en haar zus dezelfde tarieven in rekening zijn gebracht, behoudens een aantal persoonlijke opslagen.

4.4. In reactie op deze betwisting heeft Consument herhaald dat de lokale tarieven van Aangeslotene wel degelijk afwijken van de nationale tarieven en heeft zij dit willen onderbouwen aan de hand van zelf opgestelde overzichten. Uit deze overzichten blijkt de afwijking tussen nationale en lokale tarieven evenwel niet, waarbij van belang

is dat Consument geen stukken heeft overgelegd waaruit blijkt dat de in de vergelijking in het overzicht genoemde tarieven door Aangeslotene in vergelijkbare gevallen werden gehanteerd. Evenmin heeft Consument, wat het renteverschil tussen haar en haar zus betreft, verlengingsvoorstellen per dezelfde ingangsdatum voor haar en haar zus overgelegd waaruit een verschil in basisrente (afgezien van de persoonlijke opslagen) blijkt. De Commissie is van oordeel dat uit de stukken en het hetgeen ter zitting is behandeld hierdoor onvoldoende bewijs valt te putten voor de stellingen van Consument.

4.5. Overigens geldt in het Nederlandse verbintenissenrecht, binnen de grenzen van redelijkheid en billijkheid, contractsvrijheid. Dat brengt mee dat het een bank als Aangeslotene in beginsel vrij staat op lokaal niveau andere tarieven te hanteren dan op nationaal niveau, en voor de ene consument andere tarieven te hanteren dan de andere, een en ander binnen de grenzen van de wet en beperkt door het vertrouwensbeginsel. Wel dienen bij dergelijke afwijkingen aan de verstrekte informatie hoge eisen te worden gesteld.

4.6. Ten aanzien van het onderdeel van de klacht van Consument dat Aangeslotene vanaf mei 2006 sluipenderwijs de opslag in het hypotheekrentetarief heeft verhoogd, overweegt de Commissie het volgende. Consument heeft erkend dat zij op de hoogte was van het rentetype 6-maanden repeterend vaste rente en dat aldus iedere 6 maanden het rentepercentage opnieuw door Aangeslotene werd vastgesteld. Ter zitting heeft Consument toegelicht dat zij heeft gekozen voor dit tarief omdat het op dat moment het meest gunstige rentepercentage kende. De Commissie is van oordeel dat onzekerheid over de exacte ontwikkeling van de halfjaarlijkse termijnen inherent is aan het gekozen renteregime. Daar staat tegenover de vrijheid aan de zijde van Consument elk half jaar desgewenst boetevrij over te stappen op een ander renteregime of naar een andere geldverstrekker. Onder voormelde omstandigheden kan niet gezegd worden dat Aangeslotene heeft gehandeld buiten de grenzen van de krachtens de overeenkomst in acht te nemen redelijkheid en billijkheid en dat zij toerekenbaar tekortgeschoten is in haar verplichtingen jegens Consument (Vergelijk Geschillencommissie Kifid, 2012/150 en 2013/30).

4.7. Dit zou mogelijk anders zijn wanneer de in rekening gebrachte 6-maanden repeterend vaste rente (aanzienlijk) zou afwijken van elders in de markt in rekening gebrachte (variabele) rentetarieven voor hypothecaire geldleningen. Daarvan is in deze zaak echter niet gebleken. Consument heeft ook niet aannemelijk gemaakt dat het door Aangeslotene gehanteerde opslagtarief excessief is ten opzichte van het door andere marktpartijen gehanteerde tarief. Van misbruik of een andere uitzonderlijke situatie is derhalve geen sprake (Vergelijk Geschillencommissie Kifid, 2012/65, 2012/150, 2013/30).

4.8. Gelet op het hierboven overwogene ziet de Commissie geen juridische grondslag voor de vordering.

5. Beslissing

De Commissie bepaalt bij bindend advies dat de vordering wordt afgewezen.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.